

“จังหวัดราชบุรี” กำลังจะได้รับคัดเลือกเป็น จังหวัดนำร่องในฐานะ “เมืองน่าอยู่เพื่อสร้าง สุขภาวะ” ครอบคลุมมิติทั้ง กาย จิต ปัญญา สังคม จาการพิจารณาของสำนักงานกองทุนสนับสนุน การสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

หลังจากโรงพยาบาลสวนผึ้ง ในฐานะสำนัก งานประสานโครงการบูรณาการสร้างสุขภาวะ จ.ราชบุรี ได้รับการอนุมัติทุนจากกองทุนสนับสนุน การสร้างเสริมสุขภาพ ตั้งแต่ปี 2552 เพื่อหา แนวทางและรูปแบบของการสร้างเสริมสุขภาพ โดยภาคีเครือข่ายในจังหวัดราชบุรี



ตลาดบ้านสีเขียวเพื่อเยาวชนสีเขียว



ศูนย์การเรียนรู้เกษตรเยาวชน

โดยเป็นกลไกการขับเคลื่อนการสร้างสังคมสุข ภาวะให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมในจ.ราชบุรี วิธี ค้นหาลำดับรวมภาคีเครือข่ายสุขภาวะ ทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชนได้ไม่น้อยกว่า 119 ภาคี ในปีแรก และมีเครือข่ายเพิ่มขึ้นเป็น 182 ภาคีในปี ต่อมา

แผนยุทธศาสตร์ของ จ.ราชบุรี เกิดประเด็น หลักในการดำเนินงานด้านสุขภาวะ จ.ราชบุรี ใน 3 ประเด็น ได้แก่ 1.การปรับเปลี่ยนตลอดอายุขัย



ตลาดบ้านสีเขียว ขายผัก ผลไม้ปลอดสารพิษ

2.การปรับเปลี่ยนบทบาทเยาวชนด้านการสร้างสุข ภาวะ และ 3.การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อการ อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม จ.ราชบุรี โดยมีการ แบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 โซน อาทิ โซนที่ 1 เขต อ.เมือง อ.วัดเพลง อาทิ บ้านรางไม้แดง ต.เจดีย์หัก เน้นเกษตรอินทรีย์ นำผลผลิตที่ปลอดสารพิษสู่ ชุมชน

โซนที่ 2 เขต อ.สวนผึ้ง อ.บ้านคา อ.จอมบึง เน้นการทำงานด้านการลด ละ เลิกยาเสพติด อายุนขุ และการรักษาพื้นที่ต้นน้ำ มีจุดเด่นคือ ใช้เยาวชนเป็นเจ้าบ้านดูแล ล้มรวม 80 คนไปเขต

‘ราชบุรี’โมเดล นำร่องเมืองสุขภาพ



พื้นที่ ต.บ้านคา ต.บ้านบึง และต.หนอง พันจันทร์ กระตุ้นให้ครอบครัวและ ชุมชนตระหนักถึงภัยจากยาเสพติด อายุนขุ

โซนที่ 3 เขตพื้นที่ที่ อ.ปากท่อ อ.ดำเนินสะดวก มีจุดเด่นที่สามารถ สร้างเยาวชนต้นแบบเรื่องการป้องกัน การตั้งครรภ์และการป้องกันการติดต่อทางเพศสัมพันธ์ 60 คน เกิดศูนย์เพื่อน ใจวัยรุ่น และศูนย์กล้ารักกล้าเช็กในโรงเรียน 6 แห่งในอำเภอบางท้อ ผลที่ได้ แก่นักกล้าพูดคุ้ยถ่ายทอดเรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรและ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

ผลการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การจัดทำฐานข้อมูลการติดตามและ ประเมินผลของปัญหาด้านกลุ่มเด็กและเยาวชน พร้อมทั้งกำหนดพื้นที่ทาง ภูมิศาสตร์สิ่งแวดล้อม สถานที่เสี่ยงแหล่งมั่วสุมอายุนขุในชุมชน ซึ่งข้อมูล นี้สามารถเชื่อมต่อบรรยากาศสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) ทำให้ผู้ที่ เกี่ยวข้องเห็นภาพของสถานการณ์ในพื้นที่ และเข้าใจสิ่งที่กำลังเกิดขึ้น ณ ขณะ นั้นอย่างชัดเจน ง่ายต่อการประเมินสถานการณ์ และวางแผนดำเนินการร่วม กัน 104 ตำบล ทั้งจังหวัดราชบุรี

นอกจากนี้ ยังเกิดงานต้นแบบ พื้นที่ต้นแบบที่เป็นรูปธรรมภายใต้ประเด็น หลักในการดำเนินงานด้านสุขภาวะ 3 ประเด็น 34 ต้นแบบ ทั้งจังหวัดราชบุรี และที่สำคัญเกิดจากการขับเคลื่อนของกลุ่มเยาวชนกว่า 600 คนร่วมกับแกน นำชุมชนกว่า 300 คน องค์การภาครัฐและภาคเอกชนกว่า 120 องค์กร



ศูนย์เรียนรู้เยาวชนบ้านโป่งกระเทียม



นายเกรียงไกร ชีช่วง กรรมการโซนจอมบึง สวนผึ้ง บ้านคา และผู้นำกลุ่มเยาวชนต้นกล้ารักกล้าเช็กบ้านโป่งกระเทียมบ น อ.บ้านคา บอกเล่าถึงการทำงานกิจกรรมในพื้นที่ว่าในชุมชน ต.บ้านบึง ชาวบ้านส่วนใหญ่มีเชื้อสายกะเหรี่ยง เมื่อมีกระแสทาง ทำเกษตรเปลี่ยนไป ชาวบ้านต้องออกไปรับจ้างต่างอำเภอ ความ ครอบครัวย่อยลง เด็กๆ ขาดการเรียนรู้จึงสร้างสรรค์กิจกรรมให้ ชุมชนมีกิจกรรมร่วมกัน อาทิ กิจกรรมเข้าป่าสวนผึ้งเข้าไปปลูก เล็กๆ เรียนรู้เมล็ดพันธุ์ท้องถิ่น เพาะต้นกล้า เพื่อนำไปปลูกป การสอนทักษะดำรงชีวิตประจำวันที่พ่อแม่ไม่มีเวลาสอนลูก ภูมิคุ้มกันป้องกันเยาวชนท้องก่อนวัยอันควร เด็กคิดเกม

นอกจากนี้ ยังจัดกิจกรรมตลาดบ้านทุกวันพุธโดยจัดให้เป็นวัน ทั้งหมู่บ้านเริ่มมาตั้งแต่เดือนต.ค. ในปีที่ผ่านมา เปิดโอกาสให้แ่ พืชผักพื้นบ้าน ผลไม้ ข้าว มาขายหน้าบ้าน ซึ่งส่วนมากเด็กๆ ออกมาขายด้วย มีความตั้งใจให้คนในชุมชนได้บริโภคพืชผักที่ปลอด มีราคาถูก เพราะปกติการซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคมาจากตลาด



ศูนย์การเรียนรู้เกษตรเยาวชน

โมเดล ของสุขภาวะ



นายเกรียงไกร ชีช่วง กรรมการโชนจอมบึง สวนผึ้ง บ้านคา ด.บ้านบึง และผู้นำกลุ่มเยาวชนต้นกล้ารักษ์ป่าบ้านโป่งกระทิงบน ด.บ้านบึง อ.บ้านคา บอกเล่าถึงการทำงานกิจกรรมในพื้นที่ว่า ในชุมชนหมู่ 1 ของ ด.บ้านบึง ชาวบ้านส่วนใหญ่มีเชื้อสายกะเหรี่ยง เมื่อมีกระแสทุนเข้ามาที่ดินทำเกษตรเปลี่ยนไป ชาวบ้านต้องออกไปรับจ้างต่างอำเภอ ความสัมพันธ์ในครอบครัวน้อยลง เด็กๆ ขาดการเรียนรู้จึงสร้างสรรค์กิจกรรมให้กลุ่มเด็กในชุมชนมีกิจกรรมร่วมกัน อาทิ กิจกรรมเข้าป่าสวนผึ้งเข้าไปปลูกป่า สอนให้เด็กๆ เรียนรู้เมล็ดพันธุ์ท้องถิ่น เพาะต้นกล้า เพื่อนำไปปลูกป่าในป่าต่อไป การสอนทักษะดำรงชีวิตประจำวัน ที่พ่อแม่ไม่มีเวลาสอนลูก เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันป้องกันเยาวชนท้องก่อนวัยอันควร เด็กคิดเกม

นอกจากนี้ ยังจัดกิจกรรมตลาดบ้านทุกวันพุธโดยจัดให้เป็นวันหยุดทำงาน ทั้งหมู่บ้านเริ่มมาตั้งแต่เดือนค.ค. ในปีที่ผ่านมา เปิดโอกาสให้แต่ละบ้านที่มีพืชผักพื้นบ้าน ผลไม้ ข้าว มาขายหน้าบ้าน ซึ่งส่วนมากเด็กๆ จะนำสินค้าออกมาขายด้วย มีความตั้งใจให้คนในชุมชนได้บริโภคพืชผักที่ปลอดภัย และมีราคาถูก เพราะปกติการซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคมาจากตลาดนัดนอก



ศูนย์การเรียนรู้เกษตรเยาวชน



เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ที่ศาลาประชาคมหมู่บ้านโป่งกระทิงบน ด.บ้านบึง อ.บ้านคา จ.ราชบุรี

หมู่บ้านอยู่แล้ว ส่วนด้านวัฒนธรรมเกิดกลุ่มพื้นฟูภูมิปัญญาทำเครื่องประดับเงินโบราณของชาวกะเหรี่ยง ทำให้คนในชุมชนมีอาชีพมีรายได้

ด.ญ.ปรางทิพย์ เก่งแป๊ะ เยาวชนเชื้อสายกะเหรี่ยงบ้านบึง ที่สนใจเรื่องการเก็บเมล็ดพันธุ์พืชผักพื้นเมืองของชาวกะเหรี่ยง โดยได้รวบรวมพันธุ์น้ำเต้า ข้าวเรื่องดอกใหญ่ ข้าว ส่งเสริมให้ชาวบ้านปลูกพืชผักในไร่ข้าวอันเป็นวิถีเดิมของชาวกะเหรี่ยง อาทิ การปลูกข้าวเรื่องในไร่ข้าวเพื่อใช้ป้องกันแมลงศัตรูพืช

นพ.ฉัตรกฤต รัษฎเกียรติ หัวหน้าสำนักงานประสานโครงการบูรณาการสร้างสุขภาวะจ.ราชบุรี บอกว่า เป้าหมายการทำงานเพื่อให้คนราชบุรีมีความสุข โดยมีงบประมาณของสสส.มาเสริมช่วยทำให้เกิดการรวมตัวแบบหลวมๆ ก่อน เบื้องต้นที่เปิดตัวมี 100 ภาคี มาเข้าร่วมเปิดให้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกัน ซึ่งสสส.เป็นผู้ริเริ่มขึ้นมา แต่คนที่ทำให้เกิดยุทธศาสตร์ขึ้นมาคือกลุ่มภาคีทั้งหลาย



เด็กๆ จากศูนย์เรียนรู้เยาวชนบ้านโป่งกระทิงบน

นายสมพร ไร่บางยาง ประธานอนุกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนการบูรณาการ บอกว่า สสส.ปรับเปลี่ยนการทำงานโดยใช้ชุมชนฐานล่างขยายสู่จังหวัด บอร์ด สสส. คิดว่าสสส.ได้ทำหน้าที่สร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ลดบทบาทเรียนมีผลงานทางวิชาการจำนวนมากในเวลา 10 กว่าปีถึงเวลาแล้วที่จะต้องทำงานในเชิงพื้นที่มากขึ้น เพราะเป้าหมายของสสส.ต้องการเห็นสังคมไทยมีความสุข

"ยอมรับว่าเริ่มมา 2 ปี ณ วันนี้ยังไม่ไปสู่เป้า

หมายความสำเร็จที่ต้องการยังมีลักษณะการแยกการทำงาน กำลังอยู่ในช่วงหารูปแบบการทำงานเชิงบูรณาการของสสส. เอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง วันนี้จ.ราชบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่ได้ขับเคลื่อนเรื่องจังหวัดบูรณาการมาระดับหนึ่ง เห็นชัดเจนว่าจังหวัดราชบุรีมีแนวโน้มที่จะเป็นจังหวัดบูรณาการนำร่องในปี 2556"

ดร.สุปรียา อุดยานนท์ รองผู้จัดการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ประเมินการ



ดร.สุปรียา อุดยานนท์



สมพร ไร่บางยาง

ทำงานเชิงบูรณาการการสร้างจังหวัดน่าอยู่ทุกสภาวะว่า ที่นี้เปรียบเหมือนมีเข็มทิศนำทางที่ดี เข้าใจความหมายแท้จริงของเป้าหมายแห่งการบูรณาการว่าเราจะทำไปเพื่ออะไรฐานคิดมีความชัดเจน ฐานคิดชัดเจนทำให้การสนับสนุน ขบวนการเริ่มต้นด้วยขั้นตอนที่ควรเป็น เริ่มตั้งแต่เรียนรู้ซึ่งกันและ

กัน ศึกษาคนที่ทำงานด้านสุขภาวะด้านต่างๆ ในจังหวัด มีวิถีตามท้องถิ่นเป็นทอดๆ จุดแข็งด้านที่ 2 มีกลไกเชื่อมโยงและจัดการการประสานที่ดี พิจารณาแบ่งโซนเพราะเห็นว่าพื้นที่กว้างขวางสามารถสร้างการรับรู้ของข้าราชการ ขณะเดียวกันเขาก็เหมือนผู้ประสานแนวราบ เป็นตัวช่วยจุดแข็งของการประสาน เหตุที่มีฐานคิดดีเพราะมีแกนนำตั้งต้นดี

อนาคตเมืองราชบุรีเมืองน่าอยู่เพื่อสุขภาวะจะเป็นต้นแบบให้จังหวัดอื่นๆ เรียนรู้ต่อไป